verbis docuit,[1]) moribus et vita nusquam recessit. Praeerat autem idem sacrae urbi, quae latine virginum civitas,[2]) graece Parthenopolis vocatur; urbs quondam[3]) nota populis, et una ex magnis urbibus, dum primus Otto sceptra regalia rexit; nunc autem pro peccatis[4]) semiruta domus et malefida statio nautis. Ipso tempore erat[5]) magister scolarum Octricus[6]) quidam philosophus, sub quo turba iuvenum et librorum[7]) copia multa, nimis crescente studio, floruerunt. Ergo archiepiscopus ille puerum cum magna caritate suscipiens, dat sibi confirmationem sacrosancti crismatis, et suo nomine[8]) Adalbertum appellans tradidit scolis. Aderat sibi[9]) discenti[10]) spiritus semper[11]) individuus[12]) comes, et cucurrit[13]) divite vena ingenium, ratio[14]) et sensus.

4. Toto autem tempore scolaris studii[15]) non emulatus fuerat[16]) facientes iniquitatem, nec[17]) stetit in consilio eorum, quibus erant[18]) inutilis[19]) actus et puerilia negocia; sed mox ubi longius aliquid[20]) positus magister ei locum praebuit, occultis itineribus ad sanctorum martyrum domicilia confugit. Ibi[21]) secundum mensuram temporis orationum vota persolvens, rursum ante occursum magistri loco suo resedit. Noctibus quoque, ut opus suum bonum ab humani laudibus occultaret, circuit pauperes, debiles et caecos, quibus secundum modum miseriarum amica solamina praestat. Verum ne a bonae operationis studio cessaret, pater et eius optima mater omnia[22]) sufficienter dederunt. Quin et magistro suo aurum et argentum et[23]) quaecumque[24]) oculis[25]) hominum dignissima erant offerentes, karo filio[26]) doctrinam magno precio emerunt. Ille vero indefesso cursu ad omne virtutum exercitium semet ipsum[27]) semper extendens, inter suos collegas pulcherrimus[28]) processit. Recessu magistri, quando caeteri[29]) inanibus ludis et ioco laborem

města, jež po latinsku „virginum civitas“, po řecku „Parthenopolis“ (Děvín, Magdeburg) sluje; město druhdy známé národům a jedno z měst velkých, pokud žezlo královské držel první Otto; nyní ale za hříchy obyvatelů „dům to polosbořený a nevěrné místo korábům.“ Toho času byl tam učitelem jistý filosof Oktrik, za něhož při velkém počtu mladíků a při velké zásobě kněh učení zdarně rozkvétalo. Přijav tedy arcibiskup onen hocha s velkou přívětivostí biřmoval jej a podle sebe Adalbertem jej pojmenovav uvedl do škol. I byl učícímu se duch nerozdílným průvodcem a bohatou žílou proudilo jeho nadání, rozum a smysl.

4. Po celý pak čas učení školského nenásledoval těch, kteří páchali nepravosti, ani nebyl ve spolku s těmi, kteří si libovali v neprospěšných skutcích a chlapeckých tretkách; nýbrž jakmile jinak zaneprázněný učitel příležitosti mu poskytl, tajně do chrámů svatých mučeníků se utíkával. Tam podle míry času modlitbu vykonav opět před návratem učitele na místě svém zasedl. Také v čase nočním, aby dobrý skutek před pochvalami lidskými skryl, obcházíval chudé, nemocné a slepé a podle míry útrap těšíval je přátelsky. Aby ale k dobrým skutkům snahy mu neubývalo, otec a dobrá matka jeho všeho s dostatek poskytovali. Ba i zlato a stříbro a co očím lidským nejvzácnější se zdálo, učiteli jeho přinášejíce za vyučování drahého syna svého zaplatili drahou cenu. On pak neochaboval na dráze vykonávání všech ctností, nýbrž sám síly své napínal, tak že mezi spolužáky svými co nejlepší předčil. Po odchodu učitele když druzí malichernými hrami a žertováním práci čtení sobě polehčovali, on okoušeje sladkosti nektaru Davidova duševního vyražení

---

[1]) docuit et 3cc. — [2]) Děvín, Magdeburk. — [3]) urbs ipsa condam 2a. — [4]) Spisovatel dotýká se tu Gisillaria biskupa Merseburského, který napadl arcibiskupství Děvínské. Pertz III, 694. — [5]) erat ibi 4a, 4b. — [6]) Ohtricus 3a, 3c. Ottricus 2a clericus 4a, stericus 4b. — [7]) liberorum 3a. — [8]) et suo eum nomine 2a. — [9]) nemá 3cc. — [10]) discendi 3cc. — [11]) nemá 3cc. — [12]) inuiduus 4a. — [13]) currit 4a. currenti 4b. currunt 2, 3a, 3c, 3cc. — [14]) oratio 2, 2a. 3c, 3cc. — [15]) studiis 3cc. — [16]) non est emul. 2a. — [17]) neque. — [18]) erat 4a. — [19]) inutiles 2, 2a, 3a, 3c, 3cc, 4b. — [20]) aliquid erat positus 2a. aliquo 3a, 4a, 4b, 5. aliquantulum 3c. — [21]) ubi 3a, 3c. ibique 4b. — [22]) omnia ei s. 2. — [23]) nemá 2, 4a. — [24]) quaeque 1, 2. quoque 4a, 5. nemá 4b. — [25]) Místo Quin — oculis čte se v 3cc: cum eciam aurum et argentum magistro suo et que oculis. — [26]) kari filii 2, 2a, 3a, 3c, 3cc, 4a, 4b, 5. — [27]) se ipsum 2a. — [28]) pulcherrime 3cc. — [29]) ceteris 3cc.

legendi [1]) sibi minuerunt [2]) ille vero, [3]) Davitici nectaris mella [4]) degustans, spiritali risu se solatur.[5]) Quando illi prandentes in angulis scolae [6]) dulcia obsonia magistro furantur, ille furtivas orationes dominae suae [7]) mittens, angelicam dapem sibi mercatur.

5. Videamus nunc inter alias virtutes, quas [8]) habuit, sanctae simplicitatis quam ditissimus erat. Quadam die dum iret de scolis, [9]) unus, qui erat socius itineris, praetereuntem puellam humo prostravit, et causa ludi eum desuper proiecit. Concurrunt scolares, [10]) et quidnam foret acturus, [11]) cum ingenti chachinno exspectant. Ille [12]) vero quia vestitam virginem tetigit, o bona stultitia! [13]) iam se nupsisse verissime [14]) credidit. Inde erigens se [15]) de inuisa [16]) virgine, dedit se bene simplex puer in amarissimas lamentationes, [17]) atque continuo imbre oculos humectans: heu me! nupseram, [18]) inquid, et criminis machinatorem digito monstrans [19]): hic me nubere fecit! Haec et his [20]) similia deo plenus infantulus [21]) iam tunc agendo, multorum oculos in se defixit, mirantium eius acta ac [22]) dicentium: Benedicens benedixit hunc [23]) puerum deus, qui infra limina puericiae [24]) adhuc positus, ad optima quaeque sic arduus surgit. O ter quaterque beatus, si [25]) haec humanitatis studia tota devotione adimpleverit, [26]) et arrepti operis cursum congruo exitu terminaverit! [27]) Quibus vero cognitus erat pater et eius mirifica mater: non est mirum, aiunt, si tantus est de tantis parentibus ortus. Patris iustitia floret in eo, et maternae pietatis imago in purpureo [28]) pectore vernat. Quot annis studuit, [29]) incertum est; sed [30]) quia saecularis [31]) philosophiae sat scientissimus [32]) erat, novimus omnes. Quem dominus, credo, ad hoc humanae philosophiae studere voluit, ut post divinae sapientiae montes faciliore [33]) gressu scandere posset; aut pocius saeculi amara parvulus potare debuit, [34]) ut post vir factus dei dulcia avidiore [35]) animo hauriret.

5. Vizmež nyní mezi jinými cnostmi jeho svatou prostotu, již přehojně do sebe měl. Jednoho dne když ze školy se ubíral, jeden spolužák, jenž s ním šel, okolo jdoucí dívku na zem povalil a žertem jeho na ni. I sběhli se žáci a, co as počne, s náramným chechtotem očekávali. On ale, poněvadž panny se dotekl třeba oblečené — jak cnostná to pošetilost! — již opravdu se domníval, že se oženil. I zdvihnuv se z nenáviděné panny hoch velmi pošetilý do nejtrpčího naříkání se dal a hojné prolévaje slzy: „běda mi, oženil jsem se," pravil a na strůjce zločinu prstem ukazoval řka: „tento mně to udělal." Takto a podobně bohaplný hošík již tenkrát jednaje zraky mnohých k sobě potáhl divících se skutkům jeho a říkoucích: „tohoto hocha požehnal bůh, že již na prahu chlapectví ke všemu dobrému tak srdnatě se zdvihá. O třikrát a čtyrykrát blahoslavený, oddá-li se těmto snahám pravé lidskosti docela a ukončí-li rovným způsobem začaté dílo." Kteří pak znali otce a obdivu hodnou matku, říkávali: „ký div, mají-li takoví rodičové takového syna. Spravedlnost otcova kvete v něm a obraz nábožnosti matčiny pučí v purpurovém srdci jeho." Po kolik let byl na učení, není známo; ale že světských vědomostí měl nazbyt, poznali jsme všichni. I myslím, že mu bůh tolik učenosti světské nabyti dal, aby později vrcholků moudrosti božské snadnějším krokem dostoupiti mohl; aneb spíše musel co hoch trpkosti světské vypiti, aby později došed věku mužského po sladkostech božích tím horoucněji zatoužil.

---

[1]) studendi. — [2]) minuuet 3cc. — [3]) nemá 2, 3cc, 5. — [4]) mollia 3cc. — [5]) solabatur 2a. — [6]) scolis 2a. scolarum 3cc. — [7]) domino suo corr. 1. matri domini sui 4b. Zde se rozumí p. Maria, jíž byl od rodičů sv. Vojtěch obětován. — [8]) qua 3cc. — [9]) dum iter faceret de sc. 2a. — [10]) concurerunt omnes scolares 2a. — [11]) facturus 3cc. — [12]) Ille — credidit nemá 2a. — [13]) o b. st. nemá 4a. ob impulsum stulti 4b. — [14]) nemá 2, 3cc. — [15]) nemá 1. — [16]) nemá 3cc. — [17]) humectare. — [18]) miserum 2a, 3c. — [19]) demonstrans. — [20]) nemá 3cc. — [21]) nemá 3cc. — [22]) et 2a. — [23]) defixit — hunc nemá 4a. — [24]) puer. sue 2a. — [25]) sed 3cc. — [26]) adimplevit 3cc. — [27]) terminavit 3cc. — [28]) puereo 3cc. — [29]) studuerit 3cc. — [30]) sed quia — voluit, ut nemá 2a. — [31]) seculari. — [32]) scientissimus — philosophiae nemá 2. — [33]) faciliori 2a, 3cc. — [34]) potuit. — [35]) avidiori 2a. dulciora avidiori praecepta animo 3cc.